

Елин Пелин

Ангелът на справедливостта

Едно време имало някъде си един беден и добър човек. Той се трудил от сутрин до вечер да изкара прехраната си и да спечели някоя и друга пара. Но кой знае как, не му вървяло, и той си останал беден, та беден.

Като видял, че няма спасение, той решил да иде в някоя друга земя, дето трудът се цени повече, дето човешката справедливост е по-голяма, та дано там сполучи.

Нарамил човекът торбичката с хлебец на гърба си, взел тояжката в ръка, простил се с близки и приятели и тръгнал на път.

Вървял що вървял, дошъл до една чешма. Като бил вече уморен, той седнал да си почине.

Тук го настигнал един пътник като него, с торба на рамо, с тояжка в ръка.

– Добра стига, побратиме!

– Дал бог добро!

– Що чакаш тук, при чешмата?

– Уморих се от път, та почивам.

– Е, за къде пътуваш, ако бог е рекъл?

– Тръгнах да ида в чужда земя на печалба. Тук е голяма сиромашия, голяма скъпотия. Хората са лоши, несправедливи, лъжат, не доплащат, от надницата отбиват, от труда ти недоволни. Ще ида в друга земя – там може да е по-добре.

– Бог да ти е на помощ – казал вторият пътник. – И мене гони същата неволя. Ако искаш, хайде да станем другари, заедно да отидем в чуждата далечна земя, заедно да работим и заедно да печелим.

– Съгласен съм, приятелю, защо не! С другар е по-лесно и по-добре.

– Така, така, приятелю, и аз виждам, че си добър за другар, но едно нещо ще искам от тебе.

– Какво искаш, приятелю?

– Като вървиш с мене, ще видиш много работи, които страшно ще те учудят. Искам от тебе едно нещо: каквото видиш и чуеш – нито да питаш, нито да разправяш! Съгласен ли си?

– Съгласен съм – казал първият пътник.

– Честна дума?

– Честна дума!

Двамата пътници си подали ръце – и другарството станало.

Тръгнали да пътуват. Вечерта стигнали в един голям град. Като ня-мало къде да ношуват, вторият пътник казал:

– Аз имам тук един стар приятел, добър човек. Ела да отидем у него.

Те разпитали къде живее тоя човек, намерили дома му и почукали на портите.

Домакинът излязъл. Като разбрал, че са странници, които търсят подслон, още повече като познал приятеля си – много се зарадвал. Приел ги у дома си, нагостил ги, напоил ги, дал им чисти и бели постелки да преспят. На утрото им сложил закуска. Като си тръгнали, турнал им в торбите хляб, сирене и други работи за ядене. Изпратил ги като братя.

Но през нощта, докато били в къщата, вторият пътник отворил долапчето в стаята, дето спали, и откраднал оттам златна чаша.

Първият пътник видял това и много се учудил на неблагодарността на другаря си. Но бил дал дума да мълчи. Затова нищо не рекъл.

На втория ден пътниците стигнали в друг град. Било се стъмнило и трябвало пак да ношуват. Като нямали познати, те се спрели случайно на една голяма порта и почукали.

– Кого търсите? – попитал ги един минавач.

– Странници сме, търсим място да преспим – казал първият пътник.

– Зле сте случили, приятели – рекъл минавачът. – Тук живее най-лошият човек в града. Той никому милостиня не дава. Мъчи работниците си, жена си и децата си. Бие и гони просяците. Заробил е съгражданиците си с лихварство...

– Е, нищо – казал вторият пътник, – каквото намерим, това ще е. – И продължил да тропа на портите.

Стопанинът излязъл намръщен, мрачен, нахокал ги хубаво, но ги приел в къщата си, настанил ги да спят в един нечист килер и не им дал нито вечеря, нито капка вода.

Пътниците кое-как преспали и рано сутринта станали да си ходят. Преди да си тръгнат, вторият пътник извадил из торбата откраднатата чаша и я оставил у дома на тоя лош човек.

Това още повече учудило първия пътник.

„Виж, какъв чудноват човек намерих за другар! – помислил си той. – От добрите краде, на лошите подарява. Не ми се харесва тоя човек.“

Така си помислил той, но не казал нищо, защото дал честна дума да мълчи.

И тръгнали пак двамата приятели. Вървели що вървели, замръкнали в едно малко селце. И тук нямали познати. Въртели се насам-нататък, най-после видели край селото един разграден сиромашки двор. Сред двора имало къщичка, прилична на кокошарник – мъничка, изкривена,

подпряна с два гнили дирека, за да на се сгромоляса.

Вторият пътник рекъл:

– Да почукаме тук!

– Да почукаме – съгласил се първият.

Спрели се и почукали.

Из къщичката излязла една бабичка, суха, жълта, цяла покрита с дрипи.

– Какво търсите, синко?

– Странници сме, бабо, търсим място да пренощуваме.

– Елате, синко, заповядайте, баба! В къта има място за двама. Аз с моята малка внучка ще спя при водника.

Рано сутринта бабата изпратила внучката си да пасе прасето, а тя отишла на селската чешма за вода.

Двамата пътници тръгнали да си ходят. Като излезли из вратата, вторият пътник взел брадвата от дръвника, ударил два-три пъти гнилите подпори – и бабината къщица се преметнала и рухнала.

Първият пътник се учудил още повече.

„Бре, какъв лош човек намерих за другар!“ – помислил си той.

Помислил, но не казал нищо, защото дал честна дума да мълчи.

И двамата приятели продължили пътя си. Вървели що вървели, замръкнали в едно друго село. Там попаднали в къщата на един добър човек, гостолобив и харен. Напоил ги той, нагостил ги и им дал стая да преспят. Сутринта им дал ядене за из пътя и ги изпратил чак до пътната врата. Тук вторият пътник му казал:

– Приятелю, ние сме хора от далечни места. Не знаем пътя. Прати твоето момче да ни упъти донякъде.

Човекът се съгласил на драго сърце. Повикал петнадесетгодишния си единствен син. Казал му да покаже пътя на гостите и да ги изпроводи вън от селото.

Момчето тръгнало пред гостите, а те по него. Като стигнали вън от селото, то се спряло на моста на голямата река, която се мятала шумно отдолу, и казало:

– Като вземете оттук надясно, по правия път – не се бойте! Той ще ви изведе там, дето искате.

Като казало това, момчето се поклонило и рекло да се върне. В това време вторият пътник се приближил до него и го бутнал от моста. Момчето паднало в реката и се удавило.

Досега първият пътник гледал какви чудни работи върши неговият другар, чудел се и си мълчал. Но като видял това злодеяние, той се

обърнал към другаря си с негодувание и викнал:

– Кой си ти, проклети човече, та не можах да те разбера?

В същия миг лицето на неговия другар се преобразило – станало чисто, светло и безкрайно хубаво. Една чудна светлина излязла от цялото негово тяло и го обгърнала като светъл облак. Той се усмихнал и казал:

– Поклони ми се, защото аз съм ангелът на справедливостта.

Учуден и уплашен, човекът паднал на колене, поклонил се и казал:

– Прости ми, ако греша, свети боже пратенико, но през нашето другаруване аз не видях знак на справедливост нито в едно от твоите дела. Напротив, всичко което ти извърши, беше дело на неблагодарност, несправедливост и зло.

Тогава ангелът го покрил с крилата си и небесният му глас прозвучал и казал:

– Не се чуди, човече. Онова нещо, което ти вземаш за зло, е всъщност добро, а онова, което ти мислиш за злодеяние, е само предпазване от зло. Чашата, която откраднах от добрия човек, бе отровна. Тя бе му подарена от негови завистници, за да го отровят. Аз я оставих в къщата на лошия. Нека се отрови той, защото много хора страдат от него и още много щяха да пострадат.

Под къщата на бабата имаше заровено голямо богатство. Ако аз не бях срутил тая нищо и никаква колиба – бабата нямаше да го намери. Тя щеше да умре бедна и щеше да остави в бедност добрата си внучка. Сега, като чисти развалините, тя ще намери богатството и ще умре доволна, че има какво да остави на внучката си.

Пък дето удавих единствения син на добрия човек, аз го направих, за да спася бащата от срам и позор. Син му, ако беше живял, щеше да стане най-лош човек, най-голям разбойник – щеше да огорчи сърцето на добрия си баща и сам на себе си щеше да навлече позорна смърт заради позорния си живот.

И тъй, едно добро не се ражда, ако не се погуби едно зло.

Така свършил думите си ангелът на справедливостта и хвъркнал на небето.

КРАЙ

© Елин Пелин

Издание: Елин Пелин. Приказки, Съчинения в шест тома, Том 5

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10974>]